

Susam Ürdün'e

Almanya'nın devreden çıkarttığı ve Ortadoğu'ya taşınması kararlaştırılan güçlü bir sinkrotron ışın kaynağına ev sahipliği yapacak ülke olarak Ürdün belirlendi. "SESAME" (susam) diye adlandırılan Deneysel ve Uygulamalı Bilimler İçin Ortadoğu Senkrotron Işığın Merkezi, aralarında Türkiye de bulunan en az 11 ülkenin araştırmacılarına açık olacak. Sinkrotron ışınımı, halka biçimine yakın 8 yada 12 köşeli bir kanal içinde hızlandırılan elektronların, güçlü mıknatıslar yardımıyla köşeleri dönerken yayımladıkları enerjiye verilen ad. Enerji, son derece "temiz" (düzenli) X-ışınları biçiminde ortaya çıkıyor. Bu ışınım çeşitli malzemelerin kristal yapılarının ve proteinlerin moleküler yapılarının incelenmesi için özellikle uygun.

Eski adı Bessy-1 olan tesis, Almanya'nın gerçekleştireceği modernleştirme çalışmalarının ardından nakledileceği Ürdün'de Amman ve Batı Şeria arasında bulunan Al-Salt'ta ki Al-Balqa Uygulamalı Bilimler Üniversitesi kampüsüne yerleştirilecek. Tesisin montajının üç yıl sürmesi bekleniyor. Ürdün, tesisin işletim maliyetinin karşılanmasına yılda 1 milyon dolar katkı yapmayı üstlenmiş bulunuyor.

Sinkrotron kaynağı için Ürdün'e karşı başarısız bir lobi çalışması yürüten Ermenistan ile, Fas, Filistin Yönetimi, İran, İsrail, Mısır, Kıbrıs Rum Yönetimi, Umman, Türkiye ve Yunanistan projeyi desteklediklerini; Bahreyn, Tunus ve Yemen de katılma niyetlerini açıklamış bulunuyorlar. Ürdün dışındaki katılımcılar, tesisin kurulacağı üç yıl boyunca harcamalara yılda 50 000 dolar katkıda bulunacaklar.

SESAME'nin kurulması ve işletimi için daha fazla kaynak gerektiğinden, proje koordinatörü olan UNESCO ile, bilim merkezinin Ortadoğu'da barışı pekiştireceği umudunu taşıyan Avrupa Birliği'nin de parasal destek sağlamaları bekleniyor.

Nature, 20 Temmuz 2000

